

Heinäselän Suhosista ja Nyyssösistä

• Ari Kankkunen, Varkaus

Heinäselkä on vanha sukutila Jäppilässä, jonka historia ulottuu aina vuoteen 1721 asti. Tila viettää siten 300-vuotisjuhliansa 1.7.2021.

Perimätiedon mukaan tutustuvat Herralan Nyyssöset ja Heinäselän Suhoset toisiinsa Juho Rissanen (s.1816) ja Ulla Nyyssösen (s.1824) häissä v. 1846. Ullasta tuli Kumplahden talon (Jäppilä 3) emäntä. Talo sijaitsi Jäppilässä nyk. Mäntylän pellolla Likolammin eteläpuolella olevalla kunnakkeella.

Juho Rissanen oli sudenajoreissullaan poikennut Herralan Nyyssölään, joka on Leppävirran puolella, lähellä Jäppilän rajaa. Taloon oli yleensä vaikea löytää, jopa niin, että joku isännistä oli kerran luvannut mustalaisille kahvit, kun olivat osanneet heille tulla.

Heinäselän tuleva isännitys oli yhden miehen, Kaabriel Suhosen (s.1823) varassa, sillä hänen kolme veljeään oli kuollut pieninä ja hänen kahdella samassa talossa asuvalla sedällään oli vain seitsemän naimaikäistä tyttöä.

Matti-setä oli sanonut, että

kun vain yhdelle miehelle tulee emäntä, on sen oltava hyvä. Kerrotaan hänen hevosella ajellen käyneen eri puolilla sopivaa miniää etsimässä. Sakonkylän Nykälästä palattuun oli Matti sanonut: "Sieltä ei aenakaa tarvihe männä otamaan, kun potunhivut olivat vielä myöhään päivällä tuvan pöyväällä." Viimein löytyi Herralan Nyyssölästä 18-vuotias Susanna, Lassi Nyyssösen ja Ulla Kansasen tytär.

Häät pidettiin kesällä 1851. Samana vuonna oli Heinäselällä pidetty jo kahdet häät. Susannan tullessa miniäksi, oli talossa vakituista kotiväkeä 14 henkeä: kolme keski-ikäistä veljestä emäntineen ja tyttärineen.

Elettiin nälkävuosien ja kulautautien aikaa. Nuori Susanna joutui kokemaan suuria suruja. Hänen kolme ensimmäistä lastaan kuolivat, ensin 11-kuukautinen Petter ja sitten samalla viikolla 11-vuotias Juho ja 8-vuotias Maria. Kaikkiaan varttui Susannan kymmenestä lapsesta vain viisi aikuisiksi. Näistä vaikeista ajoista ei meillä ole mitään kerrottua tietoa. Kuitenkin

Noin 200 vuotta vanha, Paavo Suhosen (1768–1824) rakennuttama Heinäselän päärakennus.

voimme Pieksämäen seudun historiasta lukea useita mainintoja Gabrielin ja Susannan esimerkillisestä talonpidosta. Niinpä Pieksämäen pitäjänkokous anoi v. 1864 mitalia Mikkelin Talousseuralta Kaapriel Suhoselle Jäppilän kylän talossa nro 4, joka kaikelle käytökselleen on laittamaton ja siisti, samaten on huoneellisessa hallituksessaan matkansaattanut ja alati ylläpitänyt kiitettävän järjestyksen ja siisteyden sekä tilansa hoitamisessa, niin rakennusten kuin

viljelysten suhteen osoittanut "etevätä nerollisuutta". Edelliseen puoltolauseen jatkeeksi kirjoitti kirkkoherra Berner: *Samoin sanottiin sen emännestä Susanna Nyyssöttärestä, jonka huoneellisesta siisteydestä ja puhtaudesta ynnä annettiin vakuuttava todistus* (PSH I s. 569). Mikkelin läänin Maanviljelysseura järjesti v. 1882 näyttelyn Pieksämäelle. Palkintotuomarien joukossa oli mm. Gabriel Suhonen emäntineen.

Kotiväen kertomuksia Susannasta ja Gabrielista on saatu vasta heidän poikansa Juhon lapsilta. Etenkin Aino muisteli mummoa mielellään. Mummo oli aika pitkä ja laiha. Ehkä hän oli vaarin kanssa yhtä pitkä tai vähän lyhyempi. Päällä ei ollut mitään koreita vaatteita, vaan tavalliset suorat omakutoiset röijyt. Arkivaatteet ja pyhävaatteet erikseen. Huivit ostettiin kaupasta. Ei niitä ainakaan kotona kudottu. Mummo oli erikoisen hyvä ja herttainen. Jälkipolvet kutsuvatkin häntä nimellä Hyvä Mummo. Aikuiset ja lapset häntä kilvalla passasivat. Hänellä oli monta parsinneulaa
> jatkuu sivulla 3

Vanhan Heinäselän navetan raunioille rakenteilla oleva uudisrakennus, joka on suunniteltu maatilamatkailun ja eri tapahtumien käyttöön.

Puheenjohtajan palsta

• Esko Nyyssönen, Hämeenlinna

Arvoisat sukuseuralaisemme!

Lämmin kevätkesätervehdykseni kaikille sukuseuramme jäsenille perheineen sekä läheisineen! Elämme edelleenkin haasteellista, koronapandemian rajoittamaa aikaa aivan maailmanlaajuisesti, vaikkakin hiukan jo valoa tuntuu näkyvän tuon kummajaisen kukistumiseksi.

Kuten kaikessa toiminnassa koko maailmassa, olemme mekin sukuseuramme puitteissa joutuneet tinkimään suunnitelmistamme jonkin verran. Viime kesälle 2020 aikomamme sukuseuran 20-vuotisjuhlatilaisuus jouduttiin perumaan. Saimme kuitenkin julkaistuksi sukuseuramme historiikin 2000–2020 juhlavuotemme lopulla. Historiikki on tilattavissa mm. sukuseuramme nettisivuilta löytyvällä lomakkeella.

Hallituksemme on pitänyt kokouksiaan Skypen kautta. Koska nykyisen muotoiset rajoitukset valtiovaltamme taholta tulleet osittain olemaan voimassa vielä tämänkin vuoden kesäkaudella, emme valitettavasti voi suunnitelmistamme ollutta tämänkään kesän retkeämme toteuttaa.

Sukuseuramme seuraava sääntömääräinen vuosikokoustaapaaminen on kesällä 2022. Uskon vahvasti, että viimeistään tuolloin olemme taas voineet palata normaaliin elämään ja voimme silloin tavata toisiamme sekä vaihtaa kuulumisia keskenämme jälleen.

Hallituksemme nimissä toivotan teille kaikille aurinkoista kevättä sekä suven parhaita anteja pandemiastakin huolimatta! Pitäkää itsestänne ja läheisistänne hyvää huolta, terveisinä pysyen! •

Finnasta löytyvä esimerkkikuva: **Näkymä Leppävirran kirkon tornista, vasemmalla yläreunassa apteekin talo ja oikealla Nyyssösen kukkakauppa.** Kuvaaja Matti Poutvaara. Organisaatio Museovirasto. Kokoelma Kansatieteen kuvakokoelma.

Kulttuuriperintöä kaikille

Neljännesmiljoona kuvaa vapaasti käytettävissä

Museovirasto avasi Finna-palvelussa yli 200 000 kokoelmakuvaa painolaatuisina kuvatiedostoina kaikkien vapaasti käytettäväksi. Uudistuksella Museovirasto tukee kulttuuriperinnön saavutettavuutta sekä avointa ja laajaa käyttöä. Uudistuksen yhteydessä Museovirasto avasi myös oman Finna-näkymän osoitteessa museovirasto.finna.fi.

Finna-palveluun on avautunut Museoviraston Kuvakokoelmiin ja arkeologisten kokoelmien aineistojen lisäksi laaja otos Suomen kansallismuseon kokoelmista. Museoviraston kokoelmia on kartutettu 1800-luvun alkupuolelta lähtien. Yli 18 miljoonan kuvan ja miljoonien esineiden kokoelmasta on julkaistu Finnassa noin 300 000 objektin tiedot. Palveluun avataan lisää aineistoa vuosittain.

Finna-hakupalvelua ylläpitää ja kehittää Kansalliskirjasto yhdessä mukana olevien arkistojen, kirjastojen, museoiden ja muiden toimijoiden kanssa. Museovirasto on aktiivisesti mukana kehittämässä palvelua. •

Syntymäpäiviä

75 vuotta 4.2.2021
kaksoset Jorma Nyyssönen ja Marja-Leena Lemmetty o.s. Nyyssönen (NS I taulu 1934).

75 vuotta 6.5.2021
Raili Nyyssönen o.s. Törrönen (NS I taulu 755). Takana aviomies Jorma Nyyssönen.

Hääpäiviä

Lempi ja Unto Markkanen (NS I taulu 940) viettävät timanttihäitään Suonenjoella 4.6.2021. Nuoripari avioitui Suonenjoen kirkossa, molempien synnyinpitäjässä. Kuopioon muutettiin ensimmäiseen yhteiseen kotiin alivuokralaiseksi ja sieltä lasten syntymien jälkeen takaisin kotikonnuille 1970.

Kunniajäsenemme Charles Lindwall (NS I taulu 1535) ja Susan Gwendolyn Smith ovat avioituneet 16.5.2021 USAssa Bethesdassa.

Paljon Onnea molemmille!

> jatkoa sivulta 1

yhtä aikaa tuvan pöydällä ja lapset kävivät kilvan laittamassa langan neulan silmään. Hänellä oli aina vyöllä tupessa rengaspiä veiht. Sitä lapset mielellään lainasivat, eivätkä unohtaneet tuoda takaisin, sillä mummo sanoi aina lainatessaan: "Muistahan tuuva takasin." Hän ei ollut koskaan vihainen, ja lapset tykkäsivät hänestä aivan erikoisesti ja riitelivät siitä, kuka saisi pestä mummon saunassa.

Viikolla Susanna paikkasi ja parsi vaatteita, että jokaisella oli lauantaina saunan jälkeen ehjät vaatteet. Paita ja alushousut käärittiin yhteen ja lauantaina oli tuvan pöydällä pitkä rivi kiärojä. Jokainen siitä itse otti, myös työväki.

Mummo piti lahvipiirongissaan elohopeata ja tärpättiä. Elohopeata annettiin kerran vasikalle lääkkeeksi. Joskus elohopea karkasi pullosta lattialle ja siinä oli lapsille etsimistä, että se saatiin takaisin pulloon. Mummo antoi tärpättiä yskänlääkkeeksi Ainon veljille Vilholle ja Jaakolle, ja heidän äitinsä pelkäsi hirveästi. Vaari ei koskaan suuttunut vaimolleen. Jos hän oli jostain äkäinen, sanoi Mummo tyynytellen: "Mittee sinä tuosta kehtoot, ja vaari lauhtui."

Mummo ja vaari kävivät kylässä Rantasalmella ja Herralan Nyyssölässä ja heillä oli aina joku nuorempi kuskarina. Mummo oli niin lämminverinen, että saattoi talvella istua rekeen paljain käsin. Lapset juoksivat kuitenkin hakeamaan Mummolle lapaset: "Ett millää sua lapasita lähtee!"

Pyhäumuna ei ennee tautont suaha vaaria ja mummoo niihin korkeihi kiessilöihin hiloluku, kun kirkkoon lähti. Pit olla monta henkeä aottamassa. Toeset veti ja toeset työns. Pit viijä tuolit sinne, johan saevat ensi astua ja siitä kärrin jalansijalle ja sitten pääsvät istumaa.

Juho hankki vanhemmilleen nelipyöräisen ajopelin rillat, joihin oli helppo astua. Vaari ei halunnut niissä kirkkoon lähteä. Mummo istui jo valmiina, mutta vaari lähti suutuksissaan menemään kävellen kirkkoon. Juho otti pihalta mukaansa

naapurin ja sovittiin, että vaari nostetaan tieltä kärriin, ja niin tehtiin. Kun Gabriel huomasi, etteivät ihmiset kirkkomäellä heitä erikoemmin ihmetelleet ja että trilloissa oli hyvä istua kun tuvan penkillä, eikä ne hevosen juostessa keikkuneet eikä nytkytelleet, lähti hän joka pyhä niissä ihan mielellään kirkkoon.

Gabriel sairastui oltuaan syö-mässä pöydän ääressä. Hänet vietiin tuvan sänkyyn, jossa meni tiedottomaksi ilmeisesti aivoverenvuodon tähden. Mie-hissä hänet sitten takin sisällä kannettiin omaan huoneeseen nurkkakamariin. Kolme vuorokautta hän hengitti ja sitten nukahti pois 80-vuotiaana 8.4.1903.

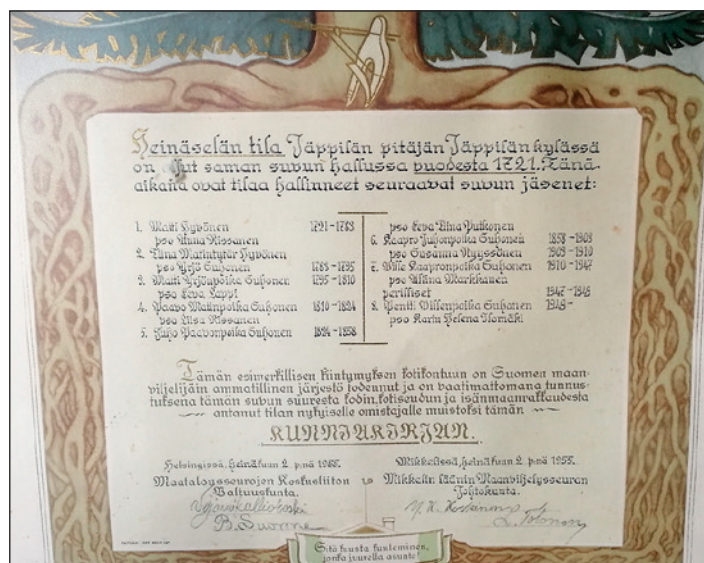
Susanna-mummo kuoli Mäntylään 11.9.1914. Hän vieti aina kaikki kesät Mäntylässä Jäppilän kirkonkylässä siitä alkaen, kun poikansa Juho rakennutti sinne talon (1909), ja muutti sinne perheineen Heinäselältä. Talvet hän oli aina Heinäselällä.

Juhon tytär ja Aino ja joku toinen toivat paareilla puita tuvan uuniin. Parit pantiin uuniin eteen. Mummo oli siinä lähellä ja oli aukaissut heille tuvan oven. Uunissa oli kuivamassa mustikoita ja Aino otti mustikkapellit uunista. Mummo tuli katsomaan, joko mustikat olivat kuivia. Hän ei huomannut piisalle asti kiertää paaria, vaan satutti itsensä siihen, kaatui ja lonkka murtui. Hänet autettiin sänkyyn, josta hän ei enää noussut, joskus kyllä istui. Lääkäri sanoi, että ei voi mitään. Ikänsä terve, vanha ihminen kun joutuu sänkyyn, niin vointi huononee.

Aino ei muista, kauanko Mummo sairasti. Muutaman vuorokauden hän makasi tiedottomana ennen kuolemaansa, kuten vaarikin. Mummo hengitti suu auki, ja kostealla kangaspalasella kostutettiin aina suuta. Mummo kuoli 81-vuotiaana, kolme kuukautta ennen kuin poikansa Juho, jolla oli kurkkusairaus. Molempien hautajaisia ennen oli saatu suuri kalansaalis, jota suuresti ihmeteltiin. •

Lähde:

Leena Land-Reinikainen

Suhosten suku on tullut Jäppilän Tossavalansaareen 1600-luvun alkupuolella Joroisten Savuniemeltä. Tossavalansaaren paikkaa kutsuttiin "Saaren Suholaksi". Suvun kantaisänä voidaan pitää Paavo Suhosta "Kanta-Paavo", joka syntyi n. 1656 Saaren Suholassa ja kuoli siellä 12.7.1740. Paavo on em. Heinäselän sukuhaaran kantaisän Yrjö Suhosen (1717–1795) ukki. Yrjö Suhosella oli puolisonaan Heinäselän 1. asukkaiden Matti Hyvösen (s.1692) ja Anna Rissasen (s.1691) tytär Tiina Hyvönen (1716–1789).

Hautapaikasta on maksettu tilikirjan mukaan 2 kuparitaalaria. Hautapaikka on nykyistä Pieksämäen msk:n kirkkoa edeltävässä kirkossa. Samalle paikalle rakennettiin Pieksämäen kolmas kirkko, joka vihittiin käyttöön 1753. Paavon pojan Pekan pojat ovat olleet kirkkoa rakentamassa ja

kirkon rakennusaikaisesta tilikirjasta v. 1752 löytyvät heidän omakätiset puumerkinsä.

Paavon kaikki lapset ovat todennäköisesti 1. avioliitosta. Toinen avioliitto Malin Matilaisen (1667–1737) kanssa oli lapseton. Toisesta avioliitosta johtuen lienee Tihusniemen Nyyssösten tila joutunut Paavon sukuhaaralle. Tälle tilalle muutti sitten Paavon kolmas poika Paavo Suhonen (1684–1734) Tossavalansaari 1:stä, jonka 1. vaimo Elin Nyyssönen (1693–1730) lienee samoja Tihusniemen Nyyssösiä, ja Elinin äiti saattaisi olla jopa Malin Matilainen.

Kukapa tietää, vaikka Paavon ensimmäinen vaimokin olisi ollut Nyyssösiä ja kotoisin Tihusniemeltä, sillä nimi Elin näyttää olleen varsin yleinen vanhinten tyttöjen nimenä Paavon lapsenlapsilla.

Lähde:

Olavi Suhonen, Pieksämäki

Vuonna 1828 rakennettu säilytysaita.

Posti Green

Suomen Sukututkimusseuran kuulumisia

Ari Kolehmaiselle Suomalaisen sukututkimuksen ansiomitali

Suomen Sukututkimusseura myönsi Ari Kolehmaiselle viime vuoden marraskuussa Suomalaisen sukututkimuksen ansiomitalin ja kunniakirjan.

Suomen Sukututkimusseura oli myöntänyt ansiomitalin Kiiskisten sukuseura ry:n ja Kolehmaisten Sukuseura ry:n esityksestä. Myös Nyyssösten Sukuseura ry ja Varkauden Seudun Sukututkijat Ry puolsivat mitalin myöntämistä.

Ari Kolehmainen on tehnyt sukututkimusta yli 20 vuoden ajan, muutaman viime vuoden ajan ammattisukututkijana.

Pärssisten sukukirja Vuoden sukukirja 2020

Vuoden sukukirja 2020 julkaistiin 20.3.2021 Suomen Sukututkimusseuran järjestämissä Suku 2021 -tapahtumassa. Vuoden sukukirjaksi valittiin Pärssisten sukuseuran kustantama teos Mitäs myö Pärssiset. Karjalaisen suvun 500 rauhan ja sodan vuotta. Suomen Sukututkimusseura järjesti Vuoden sukukirja -kilpailun nyt 30. kerran. Kilpailun raatiin kuuluivat Christer Kuvaja (puheenjohtaja) sekä Eeva Hasunen, Tommy Koukka ja Elina Maaniitty.

Kilpailuun osallistui noin 30 teosta. Raati oli arvioissaan enimmäkseen yksimielinen ja piti pääosaa kirjoista mielenkiintoisina. Varsinaisten sukukirjojen lisäksi kilpailuun oli lähetetty elämäkertateoksia ja kaksi kaunokirjallista teosta.

Vuoden sukukirjaksi 2020 valittiin Kyösti Pärssisen toimittama kaksiosainen teos Mitäs myö Pärssiset. Karjalaisen suvun 500 rauhan ja sodan vuotta. Teoksessa on yli tuhat sivua. Sen ensimmäisessä osassa kuvataan suvun historiaa ja toisessa osaa julkaistaan sukutaulut.

Raadin mukaan teos on huolellisen työn tulos ja siinä on kiitettävästi kiinnitetty huomiota historialliseen kontekstiin. Sukutaulut ja lähdeluettelot ovat selkeitä. Taitto on ammattimaisesti toteutettu ja kirjojen kannet ovat onnistuneita. Monipuolinen ja kattava teos, jossa on hyödynnetty myös DNA-testaamista.

Raati päätti myöntää lisäksi kaksi kunniamainintaa:

- Tiina Jäger: Kasken kasvattamat. Iivar Piiraisen jälkipolvet Huhtilammelta Härmiin
- Kirsti Pasanen: Kukkokset Joensuun kylässä ja kaupungissa

Sukutarinakilpailu 2021

Suomen Sukututkimusseura julistaa kirjoituskilpailun Sukutarinakilpailu 2021. Sukutarinakilpailu 2021 on avoin kaikille. Kilpailuun tarkoitetut tarinat lähetetään 11.1.-29.8.2021 sähköpostitse osoitteeseen sukutarinakilpailu@genealogia.fi.

Sukutarinakilpailun esiraati valitsee loppukilpailuun kaikista lähetetyistä teksteistä 7-10 tarinaa, jotka julkaistaan Suomen Sukututkimusseuran verkkosivustolla. Yleisö valitsee äänestämällä voittajan raadin asettamista ehdokkaista. Kolme eniten ääniä saanutta sukutarinaa ja niiden kirjoittajat julkistetaan Sukututkimusseuran syyskokouksessa marraskuussa 2021. Lisätietoja www.genealogia.fi.

Suomen Sukututkimusseuran nettisivuilta (www.genealogia.fi) löytyy paljon luettavaa ja katseltavaa, vaikka osa aineistosta on avoinna vain jäsenille. •

seuran
INFO

www.nyyssonen.info

Esko Nyyssönen puheenjohtaja
ejnyyssonen@gmail.com

Heidi Markkanen sihteeri, jäsenasiat
heidi.markkanen@nyyssonen.info

Ari Kankkunen sukutiedot
ari.kankkunen@saunalahti.fi

Postiosoite

Nyyssösten Sukuseura ry
c/o Kari Pekka Nyyssönen
Tarpialankatu 18-20, 78300 Varkaus

Seuratoiminnan tukijat

SEEPSULA

novaholm

www.s-ssoy.fi
Herralantie 5, 77600 SUONENJOKI
Puh. 010 271 1930